

Pogorszenie notowań rządu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Ostatnie tygodnie upłynęły pod znakiem protestu w Sejmie osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Rząd zgodził się spełnić postulat protestujących dotyczący zrównania wysokości renty socjalnej z kwotą najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Odrzuca jednak możliwość przyznania dorosłym niepełnosprawnym niezdolnym do samodzielnej egzystencji dodatku rehabilitacyjnego w wysokości 500 zł miesięcznie, proponując w zamian poprawę dostępu do usług medycznych i sprzętu rehabilitacyjnego dla wszystkich osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Rząd zaproponował także tworzenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, którego elementem będzie Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, zasilany z Funduszu Pracy oraz z pieniędzy pochodzących z tzw. daniny solidarnościowej, którą płaciliby najbogatsi Polacy (zarabiający ponad milion zł rocznie).

Przedłużający się protest nie pozostał bez wpływu na wizerunek rządu. W ciągu ostatniego miesiąca notowania gabinetu Mateusza Morawieckiego się pogorszyły. Obecnie są one najgorsze od początku jego funkcjonowania¹.

POPARCIE DLA RZĄDU

Mniejsze niż miesiąc temu jest społeczne poparcie dla rządu. Do jego zwolenników zalicza się obecnie 38% badanych (spadek o 4 punkty procentowe w stosunku do kwietnia). Niemal o połowę mniej liczna jest grupa jego przeciwników (21%, wzrost o 2 punkty). Obojętność wobec rządu deklaruje 35% ankietowanych (wzrost o 2 punkty).

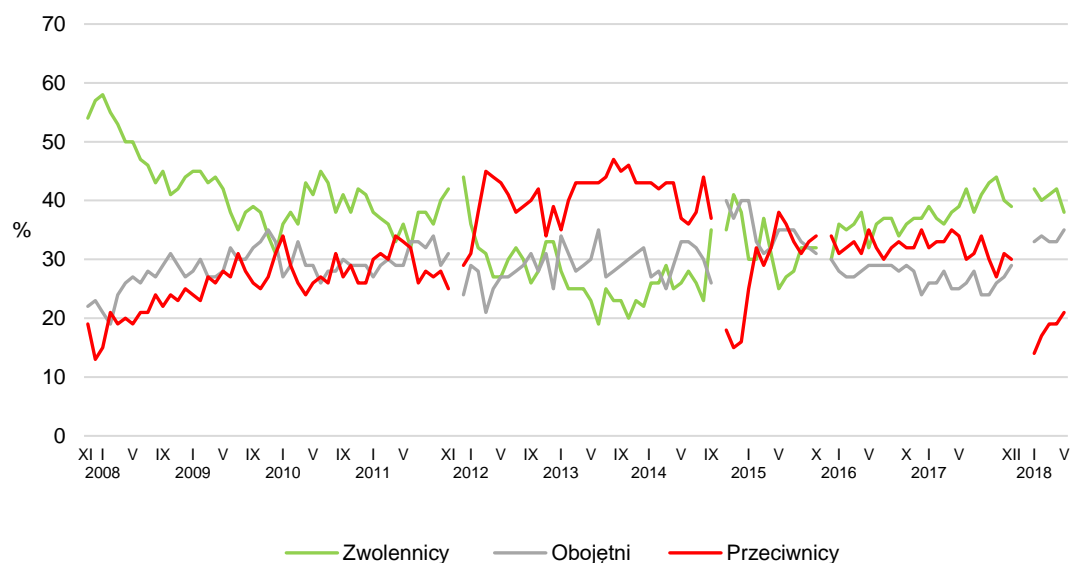
TABELA 1

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2017								2018				
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach												
Zwolennicy	39	42	38	41	43	44	40	39	42	40	41	42	38
Przeciwnicy	34	30	31	34	30	27	31	30	14	17	19	19	21
Obojętni	25	26	28	24	24	26	27	29	33	34	33	33	35
Trudno powiedzieć	2	3	3	2	3	2	2	2	11	9	7	6	6

Do grudnia 2017 roku pytaliśmy o rząd Beaty Szydło, a od stycznia 2018 roku pytamy o rząd Mateusza Morawieckiego

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (336) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich wspomaganých komputerowo (CAPI) w dniach 10–17 maja 2018 roku na liczącej 1170 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. Stosunek do rządu

Do listopada 2011 roku wskazania dotyczyły pierwszego rządu Donalda Tuska, od grudnia 2011 roku – drugiego rządu Donalda Tuska, od października 2014 roku dotyczyły rządu Ewy Kopacz, a od grudnia 2015 do grudnia 2017 – rządu Beaty Szydło; od stycznia 2018 roku dotyczą rządu Mateusza Morawieckiego. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Spośród podstawowych cech społeczno-demograficznych stosunek do rządu najsilniej różnicuje wiek. Im starsi respondenci, tym częstsze poparcie dla rządu. O ile wśród najstarszych badanych (w wieku 65+) do zwolenników rządu zalicza się 53%, o tyle wśród najmłodszych (od 18 do 24 roku życia) stanowią oni zaledwie 16%. Dominującą postawą młodych ludzi wobec rządu jest obojętność (52%). Biorąc pod uwagę wiek, rząd ma stosunkowo najwięcej przeciwników wśród respondentów mających od 25 do 34 lat (30%). Niechętnym stosunkiem do rządu wyróżniają się przede wszystkim mieszkańcy dużych, ponadpółmilionowych miast (wśród których urzędujący gabinet ma 41% przeciwników), badani z wyższym wykształceniem (36%), osoby względnie dobrze sytuowane – o miesięcznych dochodach *per capita* 2500 zł i więcej (33%). Do najbardziej niechętnych rządowi grup należą specjaliści i kadra kierownicza (44%). Ponadto rząd cieszy się większym poparciem wśród mężczyzn (44%) niż wśród kobiet (32%).

Stosunek do obecnego gabinetu silniej niż miejsce w strukturze społecznej różnicuje orientacja polityczna. Poparcie dla rządu deklaruje 69% badanych identyfikujących się z prawicą, natomiast wśród osób o lewicowych poglądach politycznych dwukrotnie więcej jest jego przeciwników (42%) niż zwolenników (21%).

Poparcie dla rządu jest tym częstsze, im większa religijność badanych i odwrotnie – im rzadszy udział w praktykach religijnych, tym więcej jego przeciwników (wśród niepraktykujących: 44%).

W potencjalnych elektoratach rząd może liczyć głównie na poparcie sympatyków PiS. Najwięcej przeciwników obecnego gabinetu jest natomiast wśród sympatyków PO, Nowoczesnej oraz SLD. Obojętność wobec rządu szczególnie często deklarują zwolennicy PSL. Indyferentny stosunek do rządu najczęściej wyrażają jednak osoby niezdecydowane na kogo głosować w wyborach do Sejmu oraz niezamierzające w nich uczestniczyć.

TABELA 2

Potencjalne elektoraty*	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	przeciwnicy	obojętni	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS (wraz z SP i P)	80	2	15	3
PSL**	31	26	40	3
Nowoczesna**	30	51	19	0
Kukiz'15	29	35	35	1
SLD	22	44	34	0
PO	15	50	31	4
Niezdecydowani na kogo głosować	23	20	49	8
Niegłosujący	19	14	55	12

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie

AKCEPTACJA PREMIERA

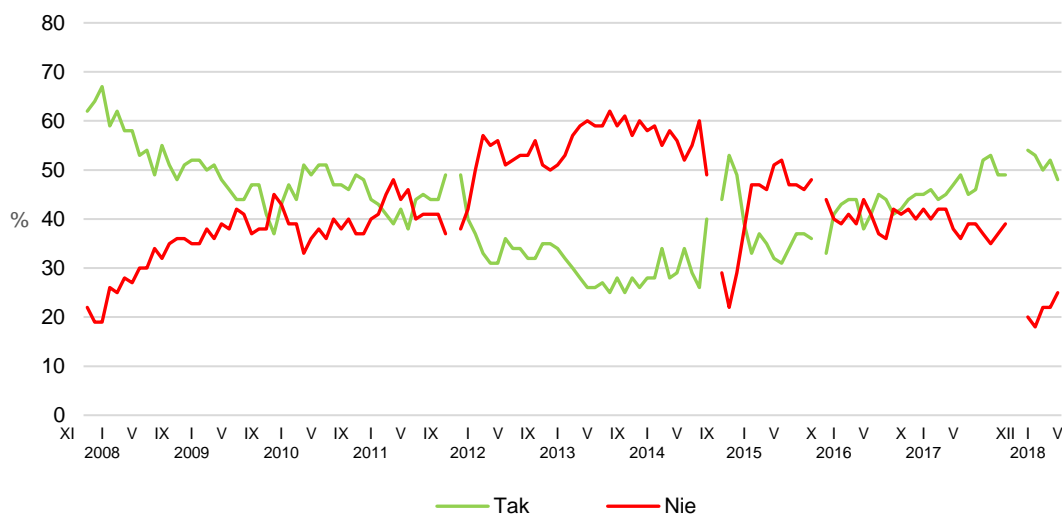
W porównaniu z kwietniem zmniejszyła się akceptacja premiera. Zadowolenie z tego, że na czele rządu stoi Mateusz Morawiecki, wyraża 48% ankietowanych (spadek o 4 punkty procentowe). Niezadowolonych z premiera jest 25% respondentów (wzrost o 3 punkty).

TABELA 3

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Mateusz Morawiecki ?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2017								2018				
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach												
Tak	47	49	45	46	52	53	49	49	54	53	50	52	48
Nie	38	36	39	39	37	35	37	39	20	18	22	22	25
Trudno powiedzieć	15	14	16	14	11	12	14	12	26	29	28	26	27

Do grudnia 2017 roku pytaliśmy o rząd Beaty Szydło, a od stycznia 2018 roku pytamy o rząd Mateusza Morawieckiego

RYS. 2. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Mateusz Morawiecki?

Do listopada 2011 roku wskazania dotyczyły pierwszego rządu Donalda Tuska, od grudnia 2011 roku – drugiego rządu Donalda Tuska, od października 2014 roku dotyczyły rządu Ewy Kopacz, a od grudnia 2015 do grudnia 2017 – rządu Beaty Szydło; od stycznia 2018 roku dotyczą rządu Mateusza Morawieckiego. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Społeczno-demograficzne zróżnicowanie nastawienia do premiera układa się według podobnego wzoru co stosunek do całego gabinetu rządowego. Biorąc pod uwagę położenie w strukturze społeczno-demograficznej, największe znaczenie ma wiek, w dalszej kolejności wykształcenie, dochody *per capita* oraz miejsce zamieszkania. Zadowoleniu z premiera sprzyja przede wszystkim starszy wiek (wśród osób mających co najmniej 65 lat aprobatę wyraża 65%), a także zamieszkiwanie na wsi, słabsze wykształcenie i niższe niż przeciętnie dochody. Do najbardziej niezadowolonych należą mieszkańcy największych miast (46%), a także badani z wyższym wykształceniem (38%) oraz ankietowani o miesięcznych dochodach *per capita* 2500 zł i więcej (34%). Ponadto bardziej zadowoleni z szefa rządu są mężczyźni (54%) niż kobiety (43%).

Kluczowe znaczenie dla odbioru premiera ma orientacja polityczna. Wśród osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne odsetek zadowolonych z premiera sięga 75%, natomiast wśród identyfikujących się z lewicą przeważa dezaprobatą (51%).

Podobnie jak w przypadku stosunku do rządu, zadowoleniu z premiera sprzyja – powiązana z poglądami politycznymi – religijność (zob. tabele aneksowe).

W potencjalnych elektoratach z aprobatą przyjmują szefa rządu wyborcy PiS. Stosunek do premiera sympatyków pozostałych ugrupowań jest mniej jednoznaczny. Relatywnie najczęściej niezadowolone z tego, że na czele rządu stoi Mateusz Morawiecki, wyrażają zadeklarowani wyborcy głównej partii opozycyjnej.

Wśród niezdecydowanych na kogo głosować oraz wśród biernych politycznie aprobatą premiera jest częstsza niż dezaprobatą.

TABELA 4

Potencjalne elektoraty*	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Mateusz Morawiecki?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS (wraz z SP i P)	87	3	10
Kukiz'15	44	35	22
Nowoczesna**	37	52	12
SLD	36	45	19
PSL**	36	40	24
PO	26	58	16
Niezdecydowani na kogo głosować	35	19	46
Niegłosujący	31	23	46

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie

OCENA WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

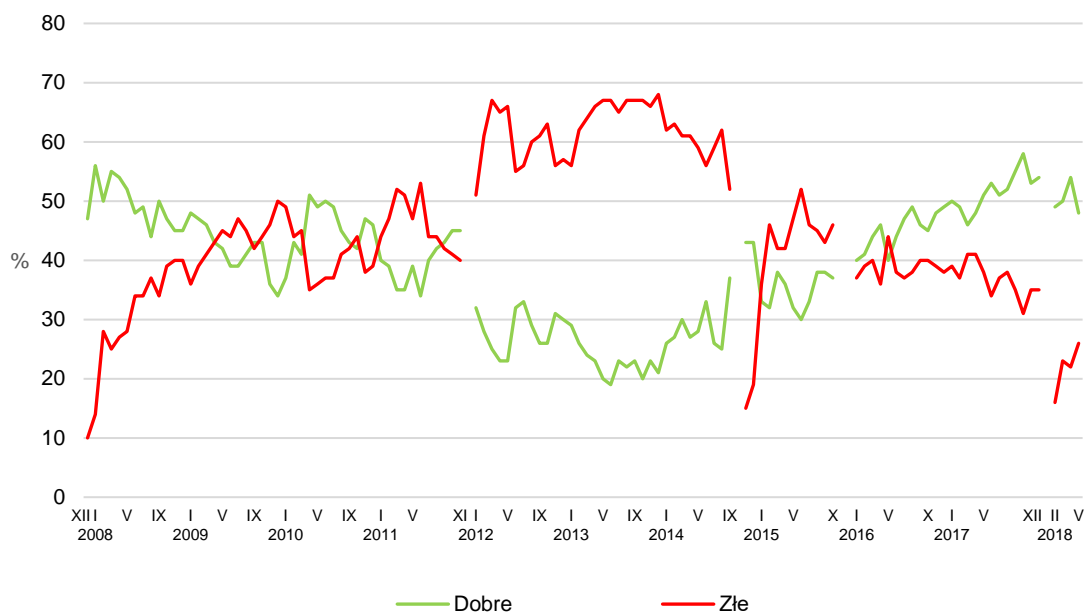
Spadek notowań rządu jest jeszcze bardziej widoczny w ocenach jego działalności. Dotychczasowe efekty działań obecnego gabinetu dobrze ocenia 48% badanych (spadek o 6 punktów procentowych w stosunku do kwietnia), natomiast 26% (wzrost o 4 punkty) krytycznie podsumowuje dorobek rządu.

TABELA 5

Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Mateusza Morawieckiego od czasu objęcia przezeń władzy?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2017								2018				
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	II	III	IV	V
	w procentach												
Dobrze	48	51	53	51	52	55	58	53	54	49	50	54	48
Źle	41	38	34	37	38	35	31	35	35	16	23	22	26
Trudno powiedzieć	11	11	13	12	10	10	11	12	10	35	27	24	26

Do grudnia 2017 roku pytaliśmy o rząd Beaty Szydło, a od lutego 2018 roku pytamy o rząd Mateusza Morawieckiego

RYS. 3. Oceny wyników działalności rządu

Do listopada 2011 roku wskazania dotyczyły pierwszego rządu Donalda Tuska, od stycznia 2012 roku – drugiego rządu Donalda Tuska, od listopada 2014 roku dotyczyły rządu Ewy Kopacz, a od stycznia 2016 do grudnia 2017 – rządu Beaty Szydło; od lutego 2018 roku dotyczą rządu Mateusza Morawieckiego. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Oceny wyników działalności rządu różnicuje wiek, status społeczno-ekonomiczny, wielkość miejsca zamieszkania, płeć (zgodnie z omówionym wcześniej wzorem), ale przede wszystkim orientacja polityczna i – szerzej – światopoglądowa. O ile 75% badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne docenia dokonania rządu, o tyle osoby identyfikujące się z lewicą częściej krytykują rezultaty jego działań (51%), niż je chwalią (31%). Ponadto im częstszy udział w praktykach religijnych, tym lepsze oceny efektów pracy rządu (zob. tabele aneksowe).

Zadowoleni z wyników działalności rządu są głównie zwolennicy PiS. Częściej pozytywnie niż negatywnie oceniają je także sympatycy Kukiz'15. W pozostałych elektoratach przeważa krytycyzm. Najbardziej surowi w ocenach są potencjalni wyborcy PO i Nowoczesnej.

Osoby niezdecydowane na kogo głosować oraz niezamierzające uczestniczyć w wyborach są najbardziej podzielone w opiniach i często nie potrafią jednoznacznie ocenić dotychczasowych rezultatów działań rządu.

TABELA 6

Potencjalne elektoraty*	Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Mateusza Morawieckiego od czasu objęcia przezeń władzy?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS (wraz z SP i P)	91	2	7
Kukiz'15	44	29	27
SLD	37	51	12
PSL**	30	43	27
PO	29	56	15
Nowoczesna**	29	59	12
Niezdeterminowani na kogo głosować	29	24	47
Niegłosujący	31	28	41

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie

OCENA POLITYKI GOSPODARCZEJ RZĄDU

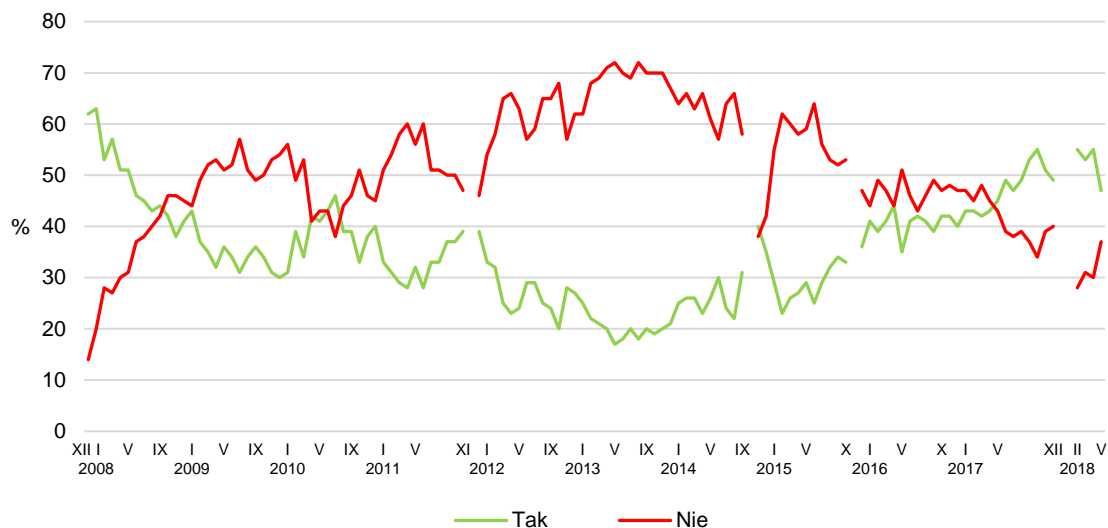
Najbardziej pogorszyły się oceny polityki gospodarczej rządu. Przekonanie, że stwarza ona szanse poprawy stanu gospodarki, wyraża 47% ankietowanych (spadek o 8 punktów procentowych). Sceptycznych co do tego jest 37% badanych (wzrost o 7 punktów).

TABELA 7

Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2017								2018				
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	II	III	IV	V
	w procentach												
Tak	43	45	49	47	49	53	55	51	49	55	53	55	47
Nie	45	43	39	38	39	37	34	39	40	28	31	30	37
Trudno powiedzieć	13	12	12	15	12	10	11	10	11	17	16	15	16

Do grudnia 2017 roku pytaliśmy o rząd Beaty Szydło, a od lutego 2018 roku pytamy o rząd Mateusza Morawieckiego

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej?

Do listopada 2011 roku wskazania dotyczyły pierwszego rządu Donalda Tuska, od grudnia 2011 roku – drugiego rządu Donalda Tuska, od listopada 2014 roku dotyczyły rządu Ewy Kopacz, a od grudnia 2015 do grudnia 2017 – rządu Beaty Szydło; od lutego 2018 roku dotyczą rządu Mateusza Morawieckiego. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Oceny polityki rządu w sferze gospodarki wiążą się przede wszystkim z orientacją polityczną i światopoglądową badanych. Większość osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne wierzy w skuteczność polityki gospodarczej rządu (76%), natomiast większość identyfikujących się z lewicą podchodzi do tego sceptycznie (66%). Ponadto bardziej skłonne ufać rządowi w kwestii gospodarki są osoby religijne (zob. tabele aneksowe).

Oceny polityki gospodarczej różnicują wszystkie podstawowe cechy określające położenie w strukturze społecznej. Stosunkowo największe znaczenie ma płeć, a w drugiej kolejności wielkość miejsca zamieszkania. Perspektywy poprawy sytuacji gospodarczej w wyniku działań rządu dostrzega 54% mężczyzn i 41% kobiet. Relatywnie najlepiej politykę gospodarczą rządu oceniają mieszkańcy wsi (53% ocen pozytywnych), najgorzej zaś mieszkańcy dużych miast (59% ocen negatywnych).

W potencjalnych elektoratach dobre perspektywy dla rozwoju polskiej gospodarki dostrzegają głównie sympatycy rządzącej partii. Wśród pozostałych wyborców skuteczność polityki gospodarczej rządu budzi wątpliwości. Najbardziej krytyczni w ocenach są zwolennicy PO i Nowoczesnej.

Osoby niemające jeszcze wykrystalizowanych preferencji partyjnych są podzielone w ocenach, natomiast wśród niegłosujących przeważa pesymizm co do szans poprawy sytuacji gospodarczej.

TABELA 8

Potencjalne elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS (wraz z SP i P)	89	3	8
Kukiz'15	45	48	7
SLD	29	63	8
PSL**	27	52	21
PO	20	72	8
Nowoczesna**	20	71	9
Niezdeterminowani na kogo głosować	38	37	25
Niegłosujący	31	42	27

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie

W maju znacząco pogorszyły się opinie o rządzie. Najsilniej jest to widoczne w ocenach jego polityki gospodarczej. Gorszym notowaniom rządu towarzyszy spadek poparcia dla rządzącej partii² oraz pogorszenie ocen (w mniejszym stopniu także prognoz) sytuacji gospodarczej, zakładów pracy i warunków materialnych respondentów³.

Do pogorszenia wizerunku rządu najprawdopodobniej przyczynił się przedłużający się protest w Sejmie i, jak się wydaje, niezrozumiały dla większości opinii publicznej brak porozumienia z opiekunami osób niepełnosprawnych. Zapewne część Polaków nie dostrzega dobrej woli ze strony rządu, inni z kolei być może uświadomili sobie, że wzrost wydatków budżetowych związanych m.in. z polityką społeczną nie może być realizowany bez zwiększania obciążeń podatkowych obywateli.

Opracowała

Beata Roguska

² Por. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w maju”, maj 2018 (oprac. K. Pankowski).

³ Komunikat CBOS nt. nastrojów społecznych w przygotowaniu.